

DOCUMENT ANALITIC**Cauzele cu privire la integritate - este oare uniformă practica
instanțelor judecătorești?**

Autori: Daniel GOINIC, Ilie CHIRTOACĂ, Vladislav GRIBINCEA

Noiembrie 2018

Această publicație este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

Cuprins

Sumar	2
Introducere	3
Contextul și scopul documentului	3
Metodologie	3
Uniformizarea practicii judiciare sau independența judecătorului?	5
Cauzele cu privire la integritate analizate	8
Practica judecătorească în cauzele privind nedeclararea averii	9
Practica judecătorească în cauzele privind nedeclararea conflictelor de interese	12
Practica judecătorească în cauzele privind incompatibilitățile	14
Anexa nr. 1 Soluțiile judecătorilor în cauzele cu privire la integritate	15
Anexa nr. 2 - Sinteza celor 37 de cauze analizate	0

Sumar

Sistemul judecătoresc din Republica Moldova a fost expus mereu riscului de a avea o practică judiciară inconsistentă. Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, în domeniul de intervenție 1.2.4, pune accent pe uniformizarea practicii judiciare. Analiza dată a fost elaborată de CRJM pentru a impulsiona uniformizarea practicii judecătorești.

Analiza stabilește, în baza datelor empirice, în ce măsură este uniformă practica instanțelor judecătorești în cauzele cu privire la integritate. Am ales anume litigiile cu privire la integritate având în vedere sensibilitatea subiectului și, în consecință, riscul sporit al unei practici judiciare neuniforme. *Ab initio* existau aparențe că practica judiciară în acest domeniu nu este uniformă, fapt menționat chiar de către CNI în raportul său de activitate pentru anul 2016.

În cadrul cercetării, au fost analizate toate hotărârile Curții Supreme de Justiție (CSJ) adoptate timp de 54 de luni (din 1 ianuarie 2014 până în 30 iunie 2018), precum și soluțiile date de instanțele de apel și fond în acest dosare. Au fost studiate și actele Comisiei Naționale de Integritate (CNI) disponibile public.

În perioada 1 ianuarie 2014 - 30 iunie 2018, CSJ a pronunțat 37 de hotărâri în cauzele de integritate. Din cele 37 de acțiuni, 14 se referă la incompatibilități, 14 la conflicte de interese iar 9 vizează nedeclararea averilor. Analiza nu își propune să constate care ar fi trebuit să fie soluția corectă în hotărârile analizate. A fost analizat doar în ce măsură soluțiile instanțelor judecătorești sunt uniforme între ele prin prisma motivării hotărârilor judecătorești adoptate în aceste 37 de cauze.

În 65% din cauzele cu privire la integritate (24 la număr), judecătorii au respins cererile de anulare a actelor CNI. În 35% din cauze (13 la număr), actele CNI au fost anulate. Motivele anulării țin de temeinicia actelor CNI și încălcarea procedurii de către CNI. O analiză sumară a cauzelor în care actele CNI au fost anulate sugerează că judecătorii au admis acțiunile cu precădere în cazul demnitarilor de rang înalt. În cazul acestora au fost admise 10 din cele 16 acțiuni (62.5%). Acest fapt ar putea sugera că funcționarii de rang înalt au avut avocați mai buni, fie că abaterile comise de CNI în privința acestora erau mai evidente, fie că judecătorii sunt mai indulgenți în privința acestora.

Analiza constată că soluțiile din unele hotărâri judecătorești cu privire la declararea averilor nu sunt pe deplin consecvente. Inconsecvențele țin de modul de declarare al conturilor bancare fără rulaje, justificarea averii nedeclarate și de modul cum a fost tratat argumentul funcționarului că nu a declarat adecvat averea, deoarece nu a înțeles cum aceasta urmează a fi declarată. Analiza nu a constatat divergențe serioase în cauzele cu privire la conflictele de interese. Cu toate acestea, unele dosare cu privire la încălcarea regimului de incompatibilitate au fost soluționate într-un mod divergent.

Introducere

Contextul și scopul documentului

Sistemul judecătoresc din Republica Moldova, în care există peste 20 de instanțe judecătorești, iar până în 2016 - peste 45 de instanțe, și trei grade de jurisdicție, a fost expus mereu riscului de a avea o practică judiciară inconsistentă. Dea lungul anilor, nici chiar practica CSJ nu putea fi numită uniformă. În pofida numeroaselor pârghii menite să uniformizeze practica judiciară, până în anul 2011 au fost observate puține îmbunătățiri la acest capitol. Impactul limitat al eforturilor de uniformizare a practicii judecătorești putea fi explicat prin modificarea frecventă a legislației și interpretarea conjuncturală a legii de către legislativ și executiv, lipsa tradițiilor de a urma interpretările legii date în hotărârile instanțelor ierarhic superioare, motivarea sumară a hotărârilor instanțelor judecătorești, dar și de consistența insuficientă a jurisprudenței instanțelor de judecată ierarhic superioare.

Având în vedere practicile judecătorești puțin uniforme, Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ), în domeniul de intervenție 1.2.4, pune accent pe uniformizarea practicii judiciare. Începând cu anul 2012, CSJ a devenit mult mai activă în domeniul uniformizării practicii judiciare. Până la 31 decembrie 2017, CSJ a adoptat peste 35 de hotărâri noi ale Plenului, circa 100 de recomandări și circa 40 de opinii cu privire la modul de aplicare uniformă a legislației. De asemenea, în pagina web a CSJ a fost integrat un motor, mai performant, de căutare a jurisprudenței CSJ.

Analiza dată nu își propune să evalueze în ce măsură mecanismele de uniformizare a practicii judecătorești existente în Republica Moldova sunt folosite eficient, sau dacă acestea sunt suficiente. Documentul analizează dacă practica judiciară din Republica Moldova într-un domeniu îngust este uniformă. Cu alte cuvinte, am încercat să analizăm impactul eforturilor de uniformizare a practicii judiciare și nu eforturile însăși. Documentul a fost elaborat pentru a impulsiona și mai mult uniformizarea practicii judecătorești. Analiza nu are scopul de a stabili care soluție dată de judecători este corectă, ci doar dacă soluțiile date de judecători sunt consistente între ele.

Documentul nu analizează consistența întregii practici judiciare, fapt care este foarte greu, dacă nu imposibil de realizat. A fost analizată practica judiciară într-un singur domeniu – aplicarea legislației cu privire la incompatibilități, conflictul de interese și declararea veniturilor și proprietății de către angajații statului (litigiile cu privire la integritate).

Metodologie

Funcționarii din Republica Moldova au obligația de a declara conflictele de interese și averile. De asemenea, funcționarii publici nu pot cumula alte funcții retribuite decât cele didactice, științifice sau de creație. Conform art. 4 din Legea nr.180/2011 cu privire la CNI (abrogată), CNI efectuează controlul declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și al declarațiilor de interese personale, precum și contată situațiile de incompatibilitate. A fost analizată practica judecătorească în acest domeniu.

Am ales anume litigiile cu privire la integritate având în vedere sensibilitatea subiectului și, în consecință, riscul sporit al unei practici judiciare neuniforme. Reforma în domeniul integrității adoptată în anii 2014 - 2016 oferă mecanismele necesare de a transforma sistemul de declarare a averii într-un instrument eficient de combatere a corupției. Există totuși un nivel sporit de incertitudine cu privire la

rezultatul practic al acestei reforme.¹ Impactul practic al reformei este într-o mare parte dependent de soluțiile judecătorești date în cazurile în care există suspiciuni că funcționarii publici nu și-au declarat averile, fie au acționat aflându-se în incompatibilitate sau în conflict de interese. *Ab initio* existau aparențe că practica judiciară în acest domeniu nu este uniformă, fapt menționat chiar de către CNI în raportul său de activitate pentru anul 2016.²

În cadrul acestei cercetări au fost analizate toate hotărârile CSJ adoptate timp de 54 de luni (din 1 ianuarie 2014 până în 30 iunie 2018), precum și soluțiile date de instanțele de apel și fond în aceste dosare. Au fost analizate și actele Comisiei Naționale de Integritate (CNI) disponibile public. Analiza a fost elaborată în perioada iulie 2018 – noiembrie 2018 în baza textelor hotărârilor judecătorești și a informațiilor disponibile public.

Hotărârile CSJ au fost luate de pe pagina web a CSJ (www.csj.md). Această pagină web nu permite căutarea hotărârilor judecătorești în funcție de soluția dată de CSJ. Din acest motiv, au fost analizate minuțios toate hotărârile judecătorești civile (cele ale Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, cifrul „3ra”) adoptate în perioada de referință și disponibile public. Hotărârile celorlalte instanțe de judecată au fost accesate pe portalul instanțelor judecătorești (<http://www.instante.justice.md/>). Actele emise de către CNI/ANI au fost accesate, de regulă, pe pagina oficială de internet a instituției (www.cni.md/old.cni/md).

Din 1 ianuarie 2014 până în 30 iunie 2018, CSJ a pronunțat 37 de hotărâri în cauzele de integritate. Analiza nu își propune să constate care ar fi trebuit să fie soluția corectă în hotărârile analizate. A fost analizat doar în ce măsură soluțiile instanțelor judecătorești sunt uniforme între ele prin prisma motivării hotărârilor judecătorești adoptate în cele 37 de cauze.

Am încercat să prezentăm o imagine de ansamblu a soluțiilor date de judecători în cele 37 de cauze de integritate. Aceste cauze se referă la nedeclararea averilor, exercitarea unor activități sau profesii incompatibile cu funcție publică, fie acționarea în situații de conflict de interese. Pentru a prezenta o imagine mai clară a practicii judiciare, cauzele cu privire la conflict de interese, incompatibilități și nedeclararea averilor au fost analizate separat.

¹ A se vedea: Elena PROHNIȚCHI, Policy Brief: „Reformarea Comisiei Naționale de Integritate: De la o instituție ineficientă la o agenție puternică și imparțială” (2017), disponibil la:

<https://soros.md/files/publications/documents/Elena%20Prohnitchi%2C%20Reformarea%20CNI.pdf>; Elena PRONIȚCHI, Mariana KALUGHIN, Viorel PÎRVAN: „Consolidarea sistemului de integritate din Republica Moldova” (2017), disponibil la: http://ipp.md/wp-content/uploads/2017/10/Cadru_integritate.pdf.

² Raportul de activitate pentru anul 2016 este disponibil la: <http://ani.md/ro/node/147>. Mențiunea cu privire la practica judecătorească neuniformă se conține pe p. 13 a raportului de activitate.

Uniformizarea practicii judiciare sau independența judecătorului?

În Republica Moldova, probabil ca și în toate sistemele de drept existente în prezent, societatea trăiește, în principal, în baza unor reguli scrise de legislativ sau executiv. În mod tradițional, în sistemele de drept continental, puterea judecătorească este percepută ca un arbitru în disputele cu statul, care trebuie să-i protejeze pe cei slabi de cei puternici și să facă dreptate. Prin deciziile sale, în mod tradițional, judecătorii din acele sisteme au sarcina de a asigura respectarea legii, însă nu și instituirea unor noi reguli.

Istoria confirmă în mod constant că procesul legislativ rămâne în urma evoluției societății. Relațiile sociale devin tot mai complexe și diverse, iar normele juridice, care sunt generale prin natura lucrurilor, nu oferă mereu răspunsuri la toate situațiile apărute în practică. Pe de altă parte, o reglementare legală prea minuțioasă sau urmarea oarbă a legii poate afecta serios eficiența instituțiilor statului și determina nemulțumiri sociale. Mai mult, în unele țări, legile adoptate de executiv sau legislativ urmăresc scopul de a submina drepturile omului, iar uneori acestea limitează considerabil posibilitățile judecătorilor de a face dreptate. Anume din aceste motive, judecătorii nu pot refuza să facă dreptate, chiar dacă legea nu oferă o soluție sau este strâmbă. Astfel, în cazul Republicii Moldova, când o lege încalcă drepturile omului, judecătorii pot sesiza Curtea Constituțională³, desconsidera prevederile actelor normative inferioare legii⁴ sau chiar aplica direct, în detrimentul legislației naționale, prevederile tratatului internațional în domeniul drepturilor omului⁵. În același timp, în cazul în care legea civilă nu oferă o soluție sau când această soluție nu este clară, legea cere judecătorului să aplice analogia legii sau să se conducă de principiile de drept⁶.

Legile sunt citite de puține persoane și nu toți din cei care le citesc le înțeleg până la sfârșit. Pe de altă parte, justițiableii nu sunt interesați atât de textul legii, cât de impactul pe care acesta îl produce asupra lor. Anume din aceste considerente, modul de aplicare în practică a legii, și nu textul acesteia, determină percepția despre conținutul exact al legii, dau justițiableului încrederea în supremația legii și creează percepția că justiția a fost făcută.

Legea nu este adoptată pentru o persoană sau grup predeterminat de persoane. Ea urmează să genereze efecte similare pentru toți cei ce cad sub incidența ei, indiferent de poziția deținută în societate, avere, apartenență politică sau alte aspecte. Anume din acest motiv, art. 16 alin. 2 al Constituției Republicii Moldova prevede că toți sunt egali în fața legii. Această normă constituțională nu consacră doar recunoașterea prin lege a egalității tuturor, dar și egalitatea în fața autorităților care o aplică. Această egalitate nu poate exista atunci când, aplicând același text de lege unor situații similare, judecătorul ajunge la soluții diametral opuse.

Sistemul de precedent, prin care interpretarea unei reguli date în hotărârile instanțelor judecătorești superioare este, de regulă, obligatorie la soluționarea cauzelor similare de către instanțele ierarhic inferioare, nu a apărut ca o emanare a voinței legiuitorului. Din contra, acesta a fost rezultatul pasivității legiuitorului, când judecătorii erau constrânși să facă dreptate în situații în care legea nu le sugera o soluție. Anume din acest motiv, precedentul nu poate invalida o normă legală, ci doar clarifica modul în care o prevedere generală se aplică în situația concretă examinată.

Justiția nu poate avea decât o singură înfățișare. Într-un sistem judiciar nu poate exista dezordine sau haos, deoarece, în acest caz, justițiableii sunt lăsați într-o stare de insecuritate și incertitudine juridică.

³ A se vedea art. 12¹ Cod de procedură civilă (CPC) și art. 7 alin. 3 Cod de procedură penală (CPP).

⁴ A se vedea art. 12 alin. 2 CPC și art. 7 alin. 4 CPP.

⁵ A se vedea art. 12 alin. 4 CPC și art. 7 alin. 5 CPP.

⁶ A se vedea, de exemplu, art. 12 alin. 3 CPC.

Instanța judecătorească supremă din fiecare stat are sarcina de a asigura un sistem judecătoresc bine organizat. Având în vedere independența judecătorilor, instanța judecătorească supremă nu are pârghii directe pentru a ordona sistemul judecătoresc. Urmează, totuși, de menționat că independența judecătorului reprezintă dreptul ultimului de a face justiție fără a fi influențat cu privire la soluția pe care trebuie să o ia într-un caz sau altul. În același timp, independența nu poate fi interpretată ca oferind judecătorului dreptul să negligeze prevederile legale sau, fără motive deosebit de convingătoare, să interpreteze legea în detrimentul practicii judiciare bine stabilite.

Probabil, principala pârghie pentru ordonarea sistemelor judiciare este uniformizarea modului de interpretare de către judecători a textelor de legi. Este deja o tradiție consacrată în sistemele judiciare europene de a respecta interpretările date legii de cea mai înaltă instanță judecătorească din stat, indiferent dacă interpretările date, conform legii, sunt obligatorii sau nu. În ultimul timp, acest principiu pare să fie extins și asupra curților de apel⁷. Respectarea interpretării legii date de instanța ierarhic superioară reprezintă un semn de respect față de aceste instanțe, dar și o pârghie care asigură încrederea în sistemul judecătoresc. Pe de altă parte, soluția dată de judecător care contravine practicii instanței ierarhic superioare va fi inevitabil casată. Aceasta, însă, nu înseamnă că un judecător dintr-o instanță ierarhic inferioară nu poate constata că practica judiciară bine stabilită, inclusiv practica instanței superioare, este depășită de realitățile sociale, sau că situația juridică pe care o examinează este diferită. Cu toate acestea, în acest caz, judecătorul ar trebui să fie deosebit de convingător, iar abordarea sa nu poate varia de la un caz la altul.

Respectarea interpretării legii date de instanța judecătorească supremă poate avea loc numai dacă însăși practica instanței supreme este uniformă, iar soluțiile date de aceasta sunt pe înțelesul judecătorilor și bine argumentate. Pe de altă parte, este normal ca practica judiciară să evolueze⁸, iar atunci când își schimbă practica, instanța supremă ar urma să scoată în evidență suficient de clar acest fapt. Aceste cerințe au devenit și mai arzătoare în era internetului, când hotărârile instanței judecătorești supreme sunt publicate și fiecare poate avea acces la acestea din orice colț al lumii. Anume din aceste considerente, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a notat că nu există un proces echitabil atunci când instanța judecătorească supremă dezvoltă o practică contradictorie, fie nu contribuie la uniformizarea practicii contradictorii existente⁹.

Posibilitatea unor hotărâri judecătorești neuniforme reprezintă o caracteristică inerentă oricărui sistem juridic cu mai multe nivele de jurisdicție sau cu instanțe care au competențe distincte. Astfel de divergențe pot apărea și în cadrul aceleiași instanțe, mai ales în cazul sistemelor în care practica judecătorească nu a fost bine codificată anterior. În sine, aceste divergențe pot fi tolerate la o anumită etapă, or uniformizarea practicii judecătorești reprezintă un proces de durată. CtEDO, atunci când examinează astfel de situații, verifică dacă:

- a) divergențele sunt „profunde și persistente”;
- b) legislația internă prevede mecanisme pentru remedierea inconsecvențelor; și
- c) mecanismul este aplicat și, în caz că a fost aplicat, cu ce efecte¹⁰.

După cum a fost menționat mai sus, uniformitatea practicii judiciare determină mai multe beneficii, atât pentru justițiabili, cât și pentru sistemul judecătoresc. Cu toate acestea, procesul de uniformizare trebuie să rămână suficient de flexibil pentru a permite evoluția jurisprudenței. CtEDO nu acceptă în

⁷ A se vedea CtEDO, hot. *Tudor Tudor c. României*, 24 martie 2009, para 26-32

⁸ A se vedea CtEDO, hot. *Atanasovski c. „Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei”*, 14 ianuarie 2010, para. 38

⁹ A se vedea CtEDO, hot. *Beian c. României*, 6 decembrie 2007, para 29-40.

¹⁰ *Mutatis mutandis*, hot. *Albu ș.a. c. României*, 10 mai 2012, para. 34.

sistemul judecătoresc național divergențe „profunde și persistente” care să persiste o perioadă prea lungă de timp¹¹.

Legislația Republicii Moldova prevede mai multe pârghii care să asigure uniformizarea practicii judecătorești. Printre acestea pot fi enumerate:

- a) avizele consultative ale CSJ în cauzele civile (art. 122 CPC);
- b) obligativitatea jurisprudenței CtEDO în cauzele penale (art. 7 alin. 8 și art. 427 alin. 1 p. 16 CPP);
- c) recursul în interesul legii în cauzele penale (art. 7 alin. 9 și art. 465¹ CPP);
- d) casarea în recurs a sentințelor penale contrare practicii anterioare a CSJ (art. 427 alin. 1 p. 16 CPP);
- e) hotărârile Plenului CSJ; sau
- f) sancționarea disciplinară a judecătorului pentru nerespectarea practicii judiciare uniforme (art. 4 alin. 1 lit. b) al Legii nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor).

Contează, totuși, în ce măsură aceste pârghii sunt folosite și care este cu adevărat impactul eforturilor de uniformizare a practicii judecătorești.

Respectarea practicii judiciare limitează inevitabil discreția judecătorilor și, implicit, libertatea acestora de a soluționa cauzele pe care le examinează. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a menționat că, în soluționarea unei cauze, judecătorul trebuie să fie independent atât față de ceilalți judecători, cât și față de președintele instanței sau față de celelalte instanțe¹². Totuși, Curtea Constituțională a menționat în aceeași hotărâre că aceasta nu exclude obligația judecătorului dintr-o instanță de grad inferior de a respecta o hotărâre anterioară a unei instanțe de grad superior în ceea ce privește interpretarea legii incidente în cauza ulterioară¹³. Cu toate acestea, posibilitatea CSJ de a emite recomandări sau explicații, atunci când ele sunt date în afara cauzelor pe care le examinează, riscă să fie contrare independenței judecătorilor garantate de art. 116 din Constituția Republicii Moldova¹⁴.

¹¹ A se vedea CtEDO, hot. *Zivic c. Serbia*, 13 septembrie 2011, para 44-47, în care această perioadă a fost de doi ani.

¹² A se vedea hot. Curții Constituționale 21/2016, para. 103

¹³ *Idem*, para. 109

¹⁴ *Idem*, para.112-113

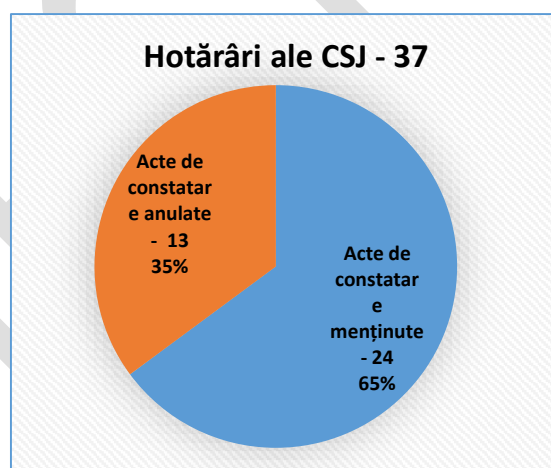
Cauzele cu privire la integritate analizate

În perioada 1 ianuarie 2014 - 30 iunie 2018, de către CSJ au fost soluționate irevocabil 37 de cauze cu privire la integritate. În aceste cauze, au fost contestate actele CNI. Din cele 37 de acțiuni, 14 se referă la incompatibilități, 14 la conflicte de interese iar 9 vizează nedeclararea averilor.

17 acțiuni au fost inițiate de către primari, viceprimari și alți angajați ai administrației publice locale. Depunerea unui număr mare de contestații de către aceștia ar putea fi explicat prin faptul că însăși CNI a verificat cu precădere această categorie de funcționari. 16 acțiuni au fost depuse de către demnitari de rang înalt, adică deputați, judecători, procurori, conducători ai instituțiilor publice centrale, etc. (a se vedea anexa nr. 1).

În 65% din cauzele cu privire la integritate (24 la număr), judecătorii au respins cererile de anulare a actelor CNI. În 35% din cauze (13 la număr), actele CNI au fost anulate. Motivele anulării țin de temeinicia actelor CNI și încălcarea procedurii de către CNI. Din cele 13 acte anulate ale CNI, nouă au fost anulate de către prima instanță, trei de către instanța de apel și două de către CSJ.

O analiză sumară a cauzelor în care actele CNI au fost anulate sugerează că judecătorii au admis acțiunile cu precădere în cazul demnitarilor de rang înalt. În cazul acestora au fost admise 10 din cele 16 acțiuni (62.5%). Astfel, au fost admise acțiunile ambilor procurori care au contestat actele CNI, a singurului judecător și a doi din cei trei deputați care au contestat actele CNI. Deputatul acțiunea căruia a fost respinsă (Vladimir SAHARNEANU) nu mai deținea calitatea de deputat în momentul examinării cauzei de către instanța de apel sau CSJ. Acest fapt ar putea sugera că funcționarii de rang înalt au avut avocați mai buni, fie că abaterile comise de CNI în privința acestora erau mai evidente, fie că judecătorii sunt mai indulgenți în privința acestora. Aceste explicații nu se autoexclud. Astfel, în cazul fostului Primar al mun. Chișinău, dl Dorin CHIRTOACĂ, instanțele judecătorești nu au putut constata care au fost faptele pe care s-a bazat CNI atunci când a conchis că primarul a acționat aflându-se în conflict de interese, o constatare care sugerează că hotărârea CNI era vădit nefondată. În același timp, în cazul dlui Oleg EFRIM, ex-ministru al Justiției și a ex-ministrului Educației Mihail ȘLEAHTIȚCHI, actele CNI au fost anulate pe motive de procedură (depășirea termenului prevăzut de lege pentru efectuarea controlului), chiar dacă temeinicia concluziilor CNI nu a fost combătută convingător.

În cauza nr. [3ra-632/16](#) (Gheorghe DUCA), reclamantul a invocat încălcarea dreptului la apărare, deoarece nu a fost informat în mod adecvat despre controlul CNI și ședința CNI la care a fost luată hotărârea în privința sa. Instanțele de judecată au respins acest argument, deoarece el a beneficiat de dreptul de a prezenta explicații și documente justificative. În scrisoarea de informare cu privire la inițierea controlului au fost indicate drepturile de care dispune reclamantul și datele de contact ale angajaților CNI ce s-au ocupat de control, iar ședința CNI a avut loc cu înștiințarea prealabilă a dlui Duca. În cauza nr. [3ra-1288/16](#) (Oleg EFRIM), reclamantul a invocat încălcarea dreptului la apărare, deoarece nu i s-a dat posibilitatea de a fi prezent în ședința CNI în care a fost examinat actul de control în privința sa. Spre deosebire de cauza dlui Gh. Duca, în cauza dlui Efrim, instanța de apel a conchis (printre alte motive) că, prin neparticiparea ultimului la ședința CNI, îi este încălcat dreptul la apărare.

Practica judecătorească în cauzele privind nedeclararea averii

În perioada de referință, au fost identificate nouă hotărâri ale CSJ prin care au fost pronunțate soluții privind respectarea regimului juridic al declarării veniturilor și proprietății. În cinci cauze actele CNI au fost menținute de către instanțele de judecată, iar în alte patru cauze - acestea au fost anulate (toate de către instanța de fond). Din cele cinci cauze în care actele CNI au fost menținute, instanțele judecătorești au confirmat faptul că reclamantii nu s-au conformat obligației de declarare deplină a veniturilor și proprietății.

Instanțele judecătorești au anulat actele de constatare al CNI în privința următorilor subiecți ai declarării: un judecător¹⁵, un procuror¹⁶, un ex-procuror¹⁷ și un șef de direcție din cadrul Primăriei mun. Chișinău¹⁸. Actele de constatare ale CNI menținute de instanțele judecătorești se refereau la un ex-deputat¹⁹, Președintele Academiei de Științe a Moldovei²⁰, un șef al organizației teritoriale Bălți a Cancelariei de Stat²¹, un șef de direcție din cadrul Primăriei mun. Chișinău²² și un consilier în cadrul Ambasadei Republicii Moldova în SUA²³.

Am constatat că soluțiile din unele hotărâri judecătorești nu sunt pe deplin compatibile. Incompatibilitățile țin de modul de declarare a conturilor bancare fără rulaje, justificarea averii nedeclarate și de modul cum a fost tratat argument funcționarului că nu a declarat adecvat averea deoarece nu a înțeles cum aceasta urmează a fi declarată.

a) Nedeclararea conturilor bancare

În cauza [nr. 3ra-1449/2016](#) judecătorii au anulat actul CNI. Ei au conchis că nedeclararea contului nu a fost intenționată, fiindcă a fost declarată suma din acest cont, iar prin nedeclararea contului nu a fost prejudiciat statul. Actul CNI a fost anulat, chiar dacă a fost constatat faptul nedeclarării adecvate a proprietății. În mod similar, în cauzele [nr. 3ra-863/17](#), [nr. 3ra-755/17](#) și [nr. 3ra-1163/17](#) instanțele judecătorești au constatat că nedeclararea unor conturi cu 0 (zero) lei rulaje nu încalcă legislația cu privire la declararea veniturilor și proprietății.

Abordarea prezentată în paragraful precedent contravine soluției instanțelor judecătorești din cauza [nr. 3ra-1800/16](#), care a fost pronunțată anterior celor trei cauze menționate în paragraful precedent. În această cauză, argumentul reclamantei privind neindicarea tuturor conturilor bancare, pe motivul lipsei rulajului pe aceste conturi, a fost respins de judecători, deoarece legea prevedea obligația de declarare a tuturor conturilor bancare deținute, indiferent de situația acestora. În cauzele [nr. 3ra-863/17](#), [nr. 3ra-755/17](#) și [nr. 3ra-1163/17](#), care au fost soluționate de CSJ la o diferență de patru luni, CSJ nu a menționat că și-a schimbat practica precedentă. Art. 4 alin. 1 lit. d) din Legea nr.1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății (abrogată) prevedea obligația de declarare a tuturor conturilor bancare deținute. Conform Instrucțiunii privind modul de completare a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate, aprobat prin [Ordinul Președintelui CNI nr. 5 din 8 februarie 2013](#),

¹⁵ Cauza nr. 3ra-755/17 din 26 iulie 2017 (Brașoveanu Vladimir)

¹⁶ Cauza nr. 3ra-863/17 din 7 iulie 2017 (Demciucin Igor)

¹⁷ Cauza nr. 3ra-1163/17 din 1 noiembrie 2017 (Niculcea Andrei)

¹⁸ Cauza nr. 3ra-1449/16 din 21 decembrie 2016 (Gurschi Diana)

¹⁹ Cauza nr. 3ra-992/15 din 19 august 2015 (Saharneau Vladimir)

²⁰ Cauza nr. 3ra-632/16 din 25 mai 2016 (Duca Gheorghe)

²¹ Cauza nr. 3ra-158/17 din 22 februarie 2017 (Harcenco Anatolie);

²² Cauza nr. 3ra-1800/16 din 21 decembrie 2016 (Herța Veronica);

²³ Cauza nr. nr. 3r-53/18 din 18 aprilie 2018 (Pitușcan Veaceslav);

urmasu a fi declarate toate conturile bancare, indiferent de sold. Se pare că în cele trei cauze judecătoriau au trecut cu vederea prevederile acestei instrucțiuni.

b) Constatarea diferenței vădite dintre veniturile obținute și bunurile nedeclarate

Conform art. 4 din Legea nr.180/2011 cu privire la CNI (abrogată), CNI efectuează controlul declarațiilor cu privire la venituri și proprietate. Dacă constată diferența vădită ce nu poate fi justificată între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită în aceeași perioadă, CNI sesizează organul de urmărire penală sau organul fiscal.

În cauzele nr. [3ra-755/17](#) și nr. [3ra-1163/17](#), CNI a constatat că subiecții nu și-au declarat o parte din proprietăți și a constatat încălcarea regulilor de declarare a averii. Cu toate acestea, instanțele judecătorești au anulat actele CNI pe motiv că averea nedeclarată nu reprezenta o diferență vădită în raport cu averea dobândită în perioada declarării. În aceste cauze, judecătorii au conchis că simplul fapt al nedeclarării nu reprezintă o abatere care poate fi sancționată de către CNI. Pentru aceasta este nevoie ca proprietatea nedeclarată să nu poată fi justificată. Potrivit judecătorilor, CNI nu era în drept să sesizeze organul de urmărire penală, ci urma să dispună clasarea dosarelor. Pe de altă parte, în cauzele nr. [3ra - 1800/16](#) și nr. [3r-53/18](#), instanțele judecătorești au constatat că simplul fapt al nedeclarării proprietății reprezintă un temei pentru emiterea actului de constatare, indiferent de valoarea averii nedeclarate sau posibilitatea justificării acesteia. Cauza nr. [3ra-755/17](#) îl viza pe un judecător, iar cauza nr. [3ra-1163/17](#), pe un ex-procuror.

Cauzele nr. [3ra-755/17](#) și nr. [3ra-1163/17](#) au fost examinate de către CSJ după cauza nr. [3ra - 1800/16](#), însă înainte de cauza nr. [3r-53/18](#). Prin urmare, în această parte nu se poate spune că, după examinarea cauzei nr. [3ra - 1800/16](#), a fost schimbată practica judecătorească.

Cauza nr. [3ra-1449/2016](#) este una similară cauzelor menționate mai sus, însă specifică. În această cauză, CNI a constatat că șefa Direcției asistență juridică a Primăriei mun. Chișinău nu a declarat unele averi și, în anul 2013, a dobândit proprietăți care depășeau veniturile sale. CNI a suspendat controlul său și a sesizat procuratura în vederea investigării penale a funcționarului prin prisma art. 352¹ Cod penal (falsul în declarații). Instanțele de judecată au anulat actul CNI, deoarece CNI nu era în drept să îl emită. Judecătorii au conchis că nu existau indicii că nedeclararea averii a fost făcută cu intenție, un element indispensabil al infracțiunii de fals în declarații. Nu orice diferență între veniturile declarate și cele efectiv constatate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită generează dreptul CNI de a sesiza Procuratura Generală în vederea examinării prin prisma art. 352¹ Cod penal. Potrivit judecătorilor, CNI trebuia să constate diferența vădită, dar și intenția persoanei supusă controlului de a ascunde veniturile și proprietățile. Ultima acțiune, deși, potrivit legii, este doar în sarcina organului de urmărire penală. Judecătorii au mai menționat că pentru aprecierea diferenței vădite, CNI nu trebuie să se bazeze exclusiv doar pe venitul realizat și indicat în declarația pentru anul fiscal, dar și pe posibilitatea existenței mijloacelor financiare dobândite în perioada anterioară.

c) Necunoașterea modalității de declarare a bunurilor

În cauzele nr. [3ra - 1800/16](#) și nr. [3r-53/18](#), CNI a constatat că angajații statului nu și-au declarat toate averile, iar ultimii nu au contestat acest fapt. Ei totuși au contestat actele CNI menționând că nu au declarat proprietățile pe motiv că nu au înțeles cum urmau să le declare. Judecătorii au respins cererile funcționarilor, menționând că necunoașterea modalității de declarare a bunurilor nu constituie temei de liberare de răspundere pentru nedeclararea corectă a acestora.

Abordarea din cele două cauze menționate în paragraful precedent diferă de abordarea judecătorilor din cauza nr. [3ra-755/17](#), în care actul CNI a fost anulat. El a invocat că „datorită unor circumstanțe

subiective și obiective, în declarațiile depuse au fost admise greșeli ... din cauza confuziilor dintre noțiuni juridice”. Instanțele de judecată au anulat actul CNI pe motiv că nu orice indicare inexactă sau incompletă constituie temei pentru CNI să îl emită. În acest caz nu au fost declarate două terenuri, cota parte a soției într-un apartament, două automobile, cinci conturi bancare, acțiuni și cote de participare în companii. Abordarea judecătorilor din această cauză nu poate fi conciliată cu abordarea judecătorilor din cauzele nr. [3ra - 1800/16](#) și nr. [3r-53/18](#) . Această diferență nu poate fi explicată de schimbarea practicii judiciare, deoarece cauza nr. [3ra - 1800/16](#) a fost examinată de CSJ până la cauza nr. [3ra-755/17](#) , iar cauza nr. [3r-53/18](#) după cauza nr. [3ra-755/17](#). Reclamant în cauza nr. [3ra-755/17](#) era un judecător.

PROIECT

Practica judecătorească în cauzele privind nedeclararea conflictelor de interese

În perioada de referință, au fost identificate au fost identificate 14 hotărâri ale CSJ cu privire la încălcarea regimului juridic al conflictului de interese. Ele se referă la verificarea legalității emiterii actelor de constatare ale CNI în privința a trei primari²⁴, un viceprimar²⁵, un Președinte de Raion²⁶, Președintele Academiei de Științe a Moldovei²⁷, Directorul Agenției pentru Eficiență Energetică²⁸, doi Miniștri²⁹ și un Vice-ministru³⁰, Președintele Curții de Conturi³¹, un Șef adjunct al Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare al Consiliului Municipal Chișinău³², precum și Președintele Comitetului National de Etică al Ministerului Sănătății³³.

În nouă dintre cele 14 cauze analizate, actele CNI au fost menținute de către instanțele de judecată, în timp ce în celelalte cinci cauze, actele CNI au fost anulate. Din cele nouă cauze în care actele CNI au fost menținute, instanțele judecătorești au constatat că reclamanții nu s-au conformat obligației de informare despre conflictul de interese. Acest lucru a fost considerat suficient pentru constatarea încălcării regimului cu privire la conflictul de interese.³⁴

În cauza [3ra-5/17](#) (unica în care CSJ care schimbat soluția instanțelor inferioare), judecătorii au stabilit că, în cazul unor activități „tehnice” legate de exercitarea atribuțiilor de serviciu (contrasemnarea planului de organizare a șantierului) reclamantul avea obligația să declare conflictul de interese. Cazul îl vizează pe Vice-primarul de Chișinău Nistor GROZAVU și soția lui, care activează într-o direcție a primăriei subordonată ierarhic viceprimarului. Anterior, Curtea de Apel Chișinău a anulat actul de constatare al CNI, deoarece simpla semnare a unui plan de organizare (anterior semnat și de către soția acestuia) reprezintă o acțiune tehnică. Potrivit instanței de apel, aceasta nu a putut influența nicidecum îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin reclamantul.

Această practică a fost urmată ulterior de către Curtea de Apel Chișinău, care a stabilit în cauza [3ra-225/17](#), că, în cazul prezenței unui conflict de interese, reclamantul trebuie să se abțină inclusiv de la activități care pot fi catalogate ca fiind formale sau tehnice. Cauza îl vizează pe Primarul mun. Ungheni, Alexandru AMBROS. În acest caz, reclamantul a declarat conflictul de interese și s-a abținut de la participarea în luarea deciziei cu privire la o licitație la care participa SRL-ul în care soția sa deținea 100% din capitalul statutar. Cu toate acestea, el a semnat dispozițiile de plată pentru executarea contractelor de achiziții. În acest caz, judecătorești au sugerat că, deși semnarea reprezintă o formalitate menită să execute decizia comisiei de achiziții, reclamantul trebuia să se abțină inclusiv de la semnarea dispozițiilor de plată și semnarea contractelor încheiate cu firma soției. Această soluție a fost menținută de către CSJ.

²⁴ Cauza nr. 3ra-1254/16 din 28 septembrie 2016, (BAHCIVANJI Gheorgi); Cauza 3ra-225/17 din 10 martie 2017 (AMBROS Alexandru) Cauza 3ra-353/17 din 29 martie 2017 (CHIRTOACĂ Dorin).

²⁵ Cauzele 3ra-5/17 din 25 ianuarie 2017 și 3ra-90/17 din 22 martie 2017 (GROZAVU Nistor).

²⁶ Cauza nr.3ra-1256/15 din 30 septembrie 2015 (SĂU Victor).

²⁷ Cauza nr. 3ra -636/16 din 14 decembrie 2016 (DUCA Gheorghe).

²⁸ Cauza nr. 3ra-1661/16 din 17 noiembrie 2016 (STRATAN Mihail).

²⁹ Cauzele nr. nr. 3ra-1288/16 din 28 septembrie 2016 (EFRIM Oleg) și nr. 3ra-1515/15 din 2 decembrie 2015 (SLEAHTITCHI Mihail).

³⁰ Cauza nr. 3ra– 1111/16 din 29 iulie 2016 (GRAMA Octavian)

³¹ Cauza nr. 3ra-848/16 din 29 Iunie 2016 (URECHEAN Serafim)

³² Cauza nr. nr. 3ra-743/16 25 mai 2016 (BLAJ Radu).

³³ Cauza nr. 3ra-7/16 din 3 februarie 2016 (GHICAVÎI Victor).

³⁴ Alin. (1) art. 9 al Legii nr. 16 din 15 Februarie 2008 cu privire la conflictul de interese.

Din cele cinci cauze în care actele CNI au fost anulate, două au fost anulate pe motive de nerespectare a procedurii de emitere a actului de constatare. În ambele cazuri, instanțele judecătorești au dispus anularea actului de constatare al CNI pe motiv de depășire a termenului pentru efectuarea controlului.³⁵ În celelalte trei cauze judecătorii au constatat că reclamantii nu aveau obligația legală de a respecta regimul conflictului de interese,³⁶ acțiunea reclamantului nu a fost influențată de un interes personal,³⁷ și deoarece nu a putut fi stabilit exact care comportament al reclamantului a reprezentat un conflict de interese care trebuia fi declarat.³⁸ Ultimul caz menționat îl vizează pe fostul Primar de Chișinău Dorin CHIRTOACĂ (cauza [3ra-353/17](#)). Actul CNI a fost anulat de judecători pe motiv că CNI a constatat conflictul de interese fără a menționa în act care comportament anume reprezintă conflict de interese și nici în ce a constatat interesul dlui Chirtoacă. În această cauză, CNI a fost sesizat de către deputatul Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) și Consilierul municipal Ion Ceban.

În urma analizării celor 14 cauze nu a fost constatată o abordare neuniformă a instanțelor judecătorești.

³⁵ Cauza nr. 3ra-1515/15 din 2 decembrie 2015 (SLEAHTITCHI Mihail). O situație similară a fost constatată în cauza nr. 3ra-1288/16 din 28 septembrie 2016 (EFRIM Oleg).

³⁶ Cauza nr. 3ra-7/16 din 3 februarie 2016 (GHICAVÎI Victor).

³⁷ Cauza nr. 3ra-848/16 din 29 Iunie 2016 (URECHEAN Serafim). Judecătorii au constatat că folosirea automobilului de serviciu pentru participarea la un eveniment monden nu încalcă legea, deoarece invitația de a participa la eveniment a fost expediată Președintelui Curții de Conturi și înregistrată în registrul de corespondență a instituției. Reclamantul nu putea să nu cunoască că evenimentul în cauză este unul privat, iar participarea la acesta nu era obligatorie și nu ținea de executarea atribuțiilor de serviciu. În acest caz, motivarea primei instanțe pare mai plauzibilă, mai ales având în vedere că evenimentul a avut loc după orele de lucru.

³⁸ Cauza nr. 3ra-353/17 din 29 martie 2017 (CHIRTOACĂ Dorin). Actul CNI a fost anulat de judecători pe motiv că CNI a constatat conflictul de interese fără a menționa în act care comportament anume reprezintă conflict de interese și nici în ce a constatat interesul dlui Chirtoacă. În această cauză, CNI a fost sesizat de deputatul Ion Ceban.

Practica judecătorească în cauzele privind incompatibilitățile

În perioada de referință, au fost identificate 14 hotărâri ale CSJ cu privire la încălcarea regimului incompatibilităților. Ele se referă la verificarea legalității emiterii actelor de constatare ale CNI în privința a doi deputați în Parlamentul Republicii Moldova³⁹, Președintele Adunării Populare a Găgăuziei⁴⁰, patru primari⁴¹, un viceprimar⁴², trei șefi ai Inspectoratelor Fiscale raionale⁴³, Șeful Serviciului securitate internă și combatere a corupției din cadrul MAI⁴⁴, un Șef de Secție administrație publică din cadrul Consiliului Raional Căușeni⁴⁵ și unui Secretar al Consiliului unei comune⁴⁶. Argumentul de bază revăzut de instanțe se referă la faptul dacă cumularea funcțiilor de către subiecții vizati este compatibilă cu funcția lor publică. Din cele 14 cauze analizate, în 10 cauze actele de constatare emise de către CNI au fost menținute de către instanțele de judecată. În celelalte patru cauze actele de constatare au fost anulate.

În cauza nr. [3ra-1476/16](#), Curtea de Apel Chișinău a constatat că statutul de deputat este compatibil cu calitatea de șef de catedra, deoarece această funcție nu este remunerată prin salariu. Decizia dată a fost menținută de CSJ. Anterior, prima instanță a ajuns la concluzia că calitatea de șef de catedră este remunerată, respectiv incompatibilă cu funcția de deputat, pe motiv că șeful de catedră primește remunerații periodice altele decât salariul. Reclamant în această cauză este un deputat care a aderat la Partidul Democrat din Moldova.

Abordarea instanței de apel și a CSJ din cauza nr. [3ra-1476/16](#) este incompatibilă cu poziția CSJ din cauzele nr. [3ra-1466/16](#), [3ra-1360/17](#) și [3ra-387/17](#). În aceste cauze, CSJ a conchis că calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice funcție remunerată, inclusiv dacă remunerarea nu este sub formă de salariu și nu este primită lunar. Ultimele trei cauze se refereau la compatibilitatea funcției de consilier local cu statutul de funcționar public. Reclamantii au invocat că nu primesc o remunerare pentru că sunt consilieri, iar CSJ a respins acest argument. Cauza nr. [3ra-1466/16](#) a fost examinată de CSJ înainte de cauza nr. [3ra -1476/16](#), iar cauzele [3ra-1360/17](#) și [3ra-387/17](#), după cauza nr. [3ra -1476/16](#). Prin urmare, în cauza nr. [3ra -1476/16](#) nu putem vorbi despre schimbarea practicii CSJ.

Într-o singură cauză [3ra-947/17](#), CSJ a schimbat soluția instanțelor inferioare. În speță, CNI a constatat că un deputat trebuie să renunțe la o funcție retribuită obținută pe durata mandatului în termen de 30 zile. Instanțele judecătorești au anulat decizia CNI, pe motiv că, după câștigarea concursului de angajare în calitate de conducător al unei instituții medicale, deputatul a suspendat contractul de muncă prin care a fost angajat în calitate de conducător al instituției medicale. Abordarea instanțelor judecătorești reprezintă o interpretare extensivă a legii și creează premise pentru cumularea de facto în viitor a funcțiilor incompatibile cu statutul de deputat. În același timp, această practică nu poate fi comparată cu deciziile instanțelor de judecată în cauze similare.

³⁹ Cauza 3ra -1476/16 din 28 decembrie 2016 (HOTINEANU Vladimir) și 3ra-947/17 din 1 noiembrie 2017 (GOLOVIN Boris).

⁴⁰ Cauza nr. 3ra-599/16 din 20 aprilie 2016 (CONSTANTINOV Dmitri).

⁴¹ Cauzele nr. 3r-188/15 din 26 august 2015 (NOVAC Ion), nr. 3ra-527/16 din 6 aprilie 2016 (TIPA Fiodor), 3ra-483/17 din 10 mai 2017 (JEREGHI Victor) și 3ra-1316/17 din 29 noiembrie 2017 (TARLEV Petru).

⁴² Cauza nr. 3ra-598/16 din 13 aprilie 2016 (VRABIE Ivan).

⁴³ Cauzele nr. 3ra-1466/16 din 5 octombrie 2016 (REZNIC Victor), 3ra-387/17 din 5 aprilie 2017 (NIȚELEA Anatolie), 3ra-1360/17 din 29 noiembrie 2017 (DIACIOC Valeriu).

⁴⁴ Cauza nr. 3ra-858/15 din 17 iunie 2015 (MAIDUC Vladimir).

⁴⁵ Cauza nr. nr.3r-44/15 din 11 februarie 2015 (CĂTĂNOI Artemie).

⁴⁶ Cauza nr. 3ra-950/16 din 13 iulie 2016 (IVANOVA Svetlana).

Anexa nr. 1 Soluțiile judecătorilor în cauzele cu privire la integritate

Nr.	Funcții „înalte”	Soluția finală pe caz
1	ex-Deputat în Parlamentul Republicii Moldova	Menținută decizia CNI
2	Președintele r-ului Soroca	Menținută decizia CNI
3	Ministru al Educației și ulterior consilier al Președintelui Republicii Moldova	Casată decizia CNI
4	Președinte al Adunării Populare a Unității Teritorială Autonomă Găgăuzia	Menținută decizia CNI
5	Președinte al Academiei de Științe a Moldovei	Menținută decizia CNI
6	Președinte al Curții de Conturi	Casată decizia CNI
7	Viceministru al Sănătății	Menținută decizia CNI
8	Ministru al justiției	Casată decizia CNI
9	Președinte al Academiei de Științe a Moldovei	Menținută decizia CNI
10	Deputat în Parlamentul Republicii Moldova	Casată decizia CNI
11	Șeful Serviciului securitate internă și combatere a corupției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne	Casată decizia CNI
12	Primar mun. Chișinău	Casată decizia CNI
13	Procuror în Procuratura sect. Buiucani	Casată decizia CNI
14	Judecător, Judecătoria Centru	Casată decizia CNI
15	Ex-Procuror în Procuratura Generală	Casată decizia CNI
16	Deputat în Parlamentul Republicii Moldova	Casată decizia CNI
Total menținute		6
Total casate		10

Nr.	Funcții de o importanță medie	Soluția finală pe caz
1	Șef Secție administrație publică din cadrul Consiliului Raional Căușeni	Menținută decizia CNI
2	Vice-Primar mun. Chișinău	Menținută decizia CNI
3	Primar, s. Sălcuța, r-nul Căușeni	Menținută decizia CNI
4	Președinte al Comitetului National de Etică al Ministerului Sănătății	Casată decizia CNI
5	Primar, s. Coșernița din r-nul Criuleni	Menținută decizia CNI
6	Viceprimar, s. Hîrbovăț, r-nul Anenii Noi	Menținută decizia CNI
7	Șef adjunct al Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare al Consiliului mun. Chișinău	Menținută decizia CNI
8	Secretar al Consiliului com. Grădinița, r. Căușeni	Menținută decizia CNI
9	Primar, s. Pervomaisc, r. Căușeni	Menținută decizia CNI
10	Șef al Inspectoratului Fiscal de Stat Ungheni	Menținută decizia CNI
11	Director al Agenției pentru Eficiența Energetică	Menținută decizia CNI
12	Șef al Direcției asistență juridică a Primăriei mun. Chișinău	Casată decizia CNI

13	Director al Direcției Generale Finanțe a Primăriei mun. Chișinău	Menținută decizia CNI
14	Șef OT Bălți al Cancelariei de Stat	Menținută decizia CNI
15	Primar mun. Ungheni	Menținută decizia CNI
16	Șef Inspectoratul Fiscal Căușeni	Menținută decizia CNI
17	Primar s. Bulboaca, r. Anenii Noi	Casată decizia CNI
18	Șef Inspectoratul Fiscal Ștefan-Vodă	Menținută decizia CNI
19	Primar s. Bașcalia, r-Basarabeasca	Menținută decizia CNI
20	Vice-Primar mun. Chișinău	Menținută decizia CNI
21	Consilier în cadrul Ambasadei RM în SUA	Menținută decizia CNI
Total menținute		17
Total casate		3

PROIECT

Anexa nr. 2 - Sinteza celor 37 de cauze analizate

PROIECT